Innkalling til møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Onsdag 6. juni 2012 kl. 11:00.
Møterom 546

Innkalles:
Prodekan Knut Martin Tande (leder)
Hilde Hauge (a)
Erik Monsen (a)
Maria Vea Lund (b)
Ingrid Tøsdal (c)
Sivert Lund (d)
Pia Rønnevik (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte:

Sak 40-11/12	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 18. april 2012. Godkjent på sirkulasjon 23. april. ***OBS – ekstern link – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak. [Vedtakene fås ved henvendelse til johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no] a. JUS262-2-A Trygderett. Oppdatert liste over hjelpemidler til eksamen b. JUS270-2-A Economic Analysis of Law. Oppdatert/endret emnebeskrivelse inkludert litteratur, på bakgrunn av årets aktuelle gjesteforeleser. c. Regeltolking: Anvendelse av bestemmelsen om gjentakskvote på gruppen av studenter som er i permisjon eller i utveksling i løpet av 2012, som er vedtatt "tilpasningsperiode" for kvotebestemmelsen. «*Studenter som var på utveksling eller i permisjon V12 og/eller H12, får likevel gjenta eksamener fra fraværssemesteret i løpet av 2013 uten at det teller med i kvoten.*»
3	Vedtak i Den sentrale klagenemnd 29. mars 2012 a. Sak 10/12 Anmodning om utsatt iverksettelse av vedtak. Klagen [anmodningen] tas ikke til følge. b. Sak 19/12 Tekstsammenfall i skriftlige arbeider – spesiaemne. Annullering av kursgodkjenning og eksamen. c. Sak 20/12 Tekstsammenfall i skriftlige arbeider – JUS132 Pengekravsrett. Annullering av kursgodkjennelse og eksamen d. Sak 21/12 Tekstsammenfall i skriftlige arbeider – JUS124 Tingsrett. Annullering av kursgodkjennelse og eksamen e. Sak 25/12 Klage på avvisning av sensurklage. Klagen tas til følge. Vedtak i Den sentrale klagenemnden 26. april 2012 f. Sak 10/12: Klage over vedtak om annullering og utestengelse. g. Sak 26/12: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider – JUS111 Forvaltningsrett I, JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner o g JUS124 Tingsrett. Annullering av kursgodkjenning og eksamen i JUS111 Forvaltningsrett I, JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner og JUS124 Tingsrett. Utestengelse ut 2012. h. Sak 27/12: Mistanke om fusk med hjelpemidler til eksamen JUS135 Rettsstat og menneskerettar. Saken henlagt.
4	Møtekalender H12 og V13. Det tas sikte på at annethvert møte i Studieutvalget berrammes 1 ½ - 2 uker før hvert fakultetsstyremøte. Fordi fakultetsstyret ikke har berammet sine møter, må vi komme tilbake til dette.
Sak 41-11/12	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1	Kursrapport JUS124 Tingsrett. Notat fra kursansvarlig Ingunn E. Myklebust
SU uttaler	Studieutvalget tar rapporten til orientering.
2	Kursrapport JUS70-2-A Economic Analysis of Law. Notat fra kursansvarlig Erich Schanze.
SU uttaler	Studieutvalget tar rapporten til orientering.

	Vedtakssaker
Sak 42-11/12	Endringer i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. Notat fra administrasjonen.
Vedtaksforslag	Endringene vedtas som foreslått. Endringene anses ikke å være av en slik karakter at det bør forelegges Fakultetsstyret.
Sak 43-11/12	Kursansvar EXFAC Juridisk forprøve fra og med H12.
Vedtaksforslag	Førsteamanuensis Eivind Kolflaath tar midlertidig over kursansvar for EXFAC Juridisk forprøve fra H12.
Sak 44-11/12	Eksamenstid fjerde studieår. Notat fra Hans Fredrik Marthinussen. Dekanbeslutning 4. mai 2012. Kort merknad fra administrasjonen.
Vedtaksforslag	Saken henvises til samlet behandling av innhold og gjennomføring for øvrige kurs i fjerde studieår, jfr. dekanbeslutning 4. mai 2012.
Sak 45-11/12	JUS122 Erstatningsrett: Endring i emnebeskrivelse. Notat fra emneansvarlig.
Vedtaksforslag	Endringene vedtas som foreslått
Sak 46-11/12	JUS241 Strafferett: Endring i litteratur. Notat fra emneansvarlig
Vedtaksforslag	Endringene vedtas som foreslått

Knut Martin Tande
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen

Kursrapport
JUS124 TINGSRETT, 2. STUDIEÅR 2011/12

Kurset i tingsrett har blitt avvikla i tråd med planen. Studentane har ikkje hatt noko å utsetje på strukturen på kurset med førelesingar, arbeidsgrupper, storgrupper osb., jf. referansegruppemøtet 29. nov. 2011. Det er fleire som er inne å held førelesingar i tingsrett (Ernst Nordtveit, Sigrid Schütz, Erlend Baldersheim og underteikna), og opplegget med delt «ansvar» for førelesingane fungerer bra. Dei ulike problemstillingane innanfor tingsretten er mogeleg å dele inn «teamtisk», og ein unngår dermed meir gjentaking enn det som uansett må reknast å vere ein fordel.

Det er jamt over gode øvingsoppgåver for kurset, både arbeidsgruppeoppgåver og storgruppeoppgåver. Oppgåvene vil likevel bli løpande oppdatert/justert for å fange opp nye aktuelle problemstillingar, lovendringar, nye dommar i Høgsterett osb. Det blir neppe dei store endringane for kurset 2012/13, men det skal i alle fall lagast ei ny oppgåve i sameige, og gjerast nokre endringar på i alle fall ei av storgruppeoppgåvene. Avviklinga av arbeidsgrupper og storgrupper har gått bra. Inntrykket er at «lærarstaben» gjer ein god jobb, og at dei fleste studentane får eit auka engasjement for faget utover i kurset. Det kan nemnast at det har vore nokre diskusjonar på referansegruppemøtet og elles om kva som må ventast av «likskap» av opplegg og gjennomføring av dei ulike storgruppene/ulike storgruppeleiarar. Studentane er svært opptekne å få den same «innputten» før eksamen, og på lærarsida må vi søkje å finne den rette balansen mellom faste opplegg og forskarfridom. Dette har eg snakka med storgruppeleiarane om.

Avvikling av obligatorisk oppgåve og eksamen har gått fint. Sensorkorpset fungerer stort sett godt.

Mvh

Ingunn Elise Myklebust
fagansvarleg

Tilbake til sakslisten

Sak 41-11/12 – 2

JUS270-2-A Economic Analysis of Law – autumn 2011

From: Erich Schanze, professor II UiB

To: Study Committee, Law Faculty

Ref. : Course evaluation JUS 270-2-A Schanze and Ahdieh, „Economic Analysis of Law", two blocks August (Schanze) and November (Ahdieh) **2011**

This is an English course taught in two parts. The first part is an introduction to the interdisciplinary nature of the subject and its fundamental assumptions. Three applications, the law of torts, of contract law, and of corporation law, follow for showing the heuristic value of the approach. The course offer is still unusual in a standard European law school curriculum. A number of leading European law schools including Hamburg, Munich, Bonn, London, St. Gallen and Paris X are now offering regular courses. But it should be mentioned that this demands the mastering of additional terminologies used in economic theory. It is now generally understood that economic explanations of legal institutions provide a powerful critical framework for policy analysis in the legal sphere.

The second part of the course, this time taught by Prof. Robert Ahdieh from Emory Law School, concerned selected issues of Capital Market Law. It replaced the former "application" Antitrust Law taught by Prof. Rubinfeld who was not available this time. This new topic was chosen in view of its obvious current relevance for understanding the global financial crisis.

For a number of reasons it was difficult and time consuming to hire and instruct a teacher from one of the leading US law schools. We finally succeeded but could not engage a teacher who would come to teach the second block directly following the first block. Overall, the students obviously could live with the split and enjoyed the new orientation of the course.

We will keep the new subject orientation up in our new offer for August 2012. However, I could convince Prof. Henderson from the University of Chicago Law School, who will teach the capital market section next time, to teach the second block as a direct sequel in late August. Hiring top notch colleagues from US law schools for a part of the course does not only make the course more attractive for the students. It is also meant as an offer to interested scholars at Bergen to get in touch with these US colleagues. In the case of Prof. Ahdieh it was Prof. Marthinussen who kindly looked after the US colleague.

The course requires English language competence and a substantial amount of independent study of the slides and the assigned textbook (for the first part) by Mitchell Polinsky. After all, the ECTS point number is very high for a relatively short class contact time. It is also less a course for discussion during the lectures although both teachers would have been prepared to use Socratic teaching, if appropriate. I encouraged Prof. Ahdieh to entertain in more discussions in the second part of the course which he did. These characteristics of the course are reflected in the relative small number of evaluations responses (less than 1/3). Once

again it was noticeable that a number of foreign students – at least in August - had an insufficient command of technical English. This is consonant with my observations from the preceding years. I assume that this is improving during the fall semester.

As in prior years, student participation in class and in the examination was increasing: 34 students were registered, 30 took the written exam of 10- 15 pages. I graded more than 500 pages. Class attendance was between 30 and 20, sometimes obviously hampered by other offers during the block course at an early time of the semester.

In the examinations 3 participants presented truly remarkable sets of answers, a large majority wrote very well articulated responses. About 15% gave flawed but still satisfactory answers. No participant failed. Many of the low performance group demonstrated still an insufficient command of technical English. On the whole, I rate this result as a success of a fairly demanding interdisciplinary course. Prof. Ahdieh reported orally that he had a positive feeling about the class responsiveness.

The help from administration and the technical support was very positive. I should mention that the hiring of the second teacher required an unusual amount of support and patience this time.

Given the number of students and the high language requirements of the course it would have been helpful if a number of shelf copies (5-8) of Polinsky's text (4th edition) would have been available from the start. There were only two copies of the 3rd edition in the library.

Once again it was noticeable in spring that this course served as useful background for many students who later took my advanced course "International Business Transactions". I also regard the rising number of Norwegian students as a movement in the right direction.

9 April 2012

Erich Schanze

Tilbake til sakslisten

Sak 42-11/12

Studieseksjonen har gått gjennom de utfyllende reglene for studier ved fakultetet, og foreslår en del justeringer. Disse ble vesentlig omarbeidet i 2011, og trådte i kraft 15. august 2011. Det er naturlig at slike regler gjennomgås etter en tid, med sikte på å rette opp punkter som man i ettertid ser ikke var heldige. I tillegg har universitetsstyret i sitt møte i februar 2012 vedtatt en ny grads- og studieforskrift for hele UiB. Det blir derfor viktig å sikre at fakultetets regler er i samsvar med både terminologien og realitetene i den sentrale forskriften, samt at krysshenvisningene til den sentrale forskriften stemmer.

Kort om endringene som foreslås

Endringene har karakter av justeringer eller formalisering av innarbeidet praksis. En endring som bør nevnes særskilt, gjelder forslaget til nye §§ 2-1 og 2-2. Disse er ment å gi en bedre hjemmel for den 10-årsgrensen som har vært praktisert i en årrekke. Denne står i dag i kapitlet om godskriving, og gjelder dermed direkte for studenter som har tatt emner ved andre institusjoner. For studenter som har tatt emner her ved fakultetet, vil derimot en regel om godskriving ikke treffe, fordi lovens godskrivingsbegrep gjelder for emner tatt ved andre institusjoner. Det er ikke tilsiktet at de nye §§ 2-1 og 2-2 skal rekke lengre enn det som har vært praktisert til nå.

Det foreslås også endringer i regelen om tvungen revisjon av utdanningsplanen og nedflytting pga. etterslep på mer enn 20 sp. Det viktigste her er at en «kan»-regel om nedflytting når etterslepet blir på over 20 sp, endres til «skal som hovedregel», med muligheter for å gjøre unntak. Dette er slik regelen blir praktisert i dag. Vi foreslår i tillegg å gå over til en regel om varsling og uttalerett ved tvungen endring. Det er slik dagens regel om at tvungen revisjon skal skje «i samråd med studenten», blir praktisert.

I tillegg nevner vi at det tidligere gjaldt en regel om adgang til å fastsette avvikende utdanningsplan, f.eks. for deltidsstudenter eller studenter som pga. sykdom eller andre forhold ikke kan følge normal progresjon. Denne ble tatt ut i 2011, noe som viste seg å være uheldig. Den er derfor foreslått gjeninnført, jf. § 2-1, 2. ledd.

I § 3-4, om gjentak, foreslås en uttrykkelig hjemmel for å underkjenne besvarelser (arbeidsgruppeoppgaver og obligatoriske kursoppgaver) som er omskrivinger av besvarelser som samme student har levert på samme emne før.

Enkelte andre endringer som nevnes kort:

-Siste frist for å søke om tilpassede obligatoriske undervisningsaktiviteter foreslås til tre uker før eksamen, jf. § 2-3 (5).

-Innreisende utvekslingsstudenter kan gis anledning til å gjenta underkjente obligatoriske undervisningsaktiviteter samme semester i stedet for å vente til neste gang emnet tilbys, jf. § 3-4 (2) a).

-Studenter som har reservert seg mot å få utstedt vitnemål, kan få anledning til å ta nye spesialemner i reservasjonstiden, men disse kan ikke inngå i graden. Dette er i samsvar med praksis.

For øvrig viser vi til merknadene og korrekturmarkeringen i selve utkastet, jf. vedlegget.

Den videre prosessen

Saken vil bli lagt fram for Studieutvalget i møte 16. mai. Vi vil likevel invitere JSU til å komme med merknader helt fram til fredag 8. juni. Saken vil deretter bli behandlet i fakultetsstyrets møte den 16. juni.

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen

Utkast til nødvendige justeringer på bakgrunn av et knapt års erfaringer, samt UiBs nye grads- og studieforskrift. Ved studieseksjonen.

Vedtatt av fakultetsstyret 16. juni 2011, sist endret av Fakultetsstyret i møte 13.12.2011. Gjelder fra 15.08.2011.

Kapittel 1. VIRKEOMRÅDE OG REGELFORVALTNING

§ 1-1 Hjemmel og virkeområde. Forholdet til andre regler

Reglene her er vedtatt med hjemmel i "Forskrift for opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen", som gjelder for alle studier og eksamener på bachelor- og masternivå ved Det juridiske fakultet i Bergen. Forskriften og reglene her gjelder parallelt med "Studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen" og emnebeskrivelsene for de enkelte emnene som gis ved fakultetet. For emner som tilbys som etter- og videreutdanningstilbud gjennom Senter for etter- og videreutdanning (SEVU), kan det gjelde egne regler.

Merknad [PGH1]: Den nye UiB-forskriften har ingen generell hjemmel til å vedta utfyllende regler, men angir på en rekke steder at fakultetene kan vedta utfyllende regler.

§ 1-2 Endringer

1. Vesentlige endringer i reglementet her eller i studieplanen vedtas av fakultetsstyret. Endringer må være vedtatt og publisert i rimelig tid før de trer i kraft. Fakultetsstyret skal i nødvendig utstrekning fastsette overgangsregler.
2. Mindre endringer i reglene her eller i studieplanen vedtas av Studieutvalget.
3. Endringer i emnebeskrivelsene vedtas av Studieutvalget, likevel slik at vedtak om oppretting eller nedlegging av emner vedtas av fakultetsstyret.
4. Endringer i studieplanen og i emnebeskrivelsene må være vedtatt og publisert senest fire uker før kurset starter.

§ 1-3 Terminologi

1. I reglene her er termen "Grads- og studieforskriften" en kortform for "Forskrift for opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen".
2. "Studieplanen" betyr i reglene her "Studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen". "Kurs" er å forstå som "forekomst av emne".
3. "Fakultetet" er i reglene her å forstå som Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen.
4. Med "studieår" forstås i reglene her de gruppene av emner som i studieplanen er oppført under overskriftene "Første studieår" til "Femte studieår".
5. Med mindre noe annet er særskilt fastsatt, gjelder reglene om godskriving i kapittel 5 tilsvarende for faglig godkjenning.

Merknad [PGH2]: Slik termene «kurs» og «emne» brukes her ved fakultetet, er det strengt tatt en forskjell. «Emne» er det abstrakte; det som framgår av emnebeskrivelsen. «Kurs» er det konkrete; det som holdes i et bestemt år til en bestemt tid. Poenget her er å relatere den «stedegne» termen «kurs» til grads- og studieforskriften, som kaller alt for «emne».

6. For øvrig skal ord, termer og begreper som er brukt i reglene her, forstås på samme måte som i Grads- og studieforskriften.

Kapittel 2. GRAD, STUDIERETT, UTDANNINGSPLAN, UNDERVISNING OG OBLIGATORISKE UNDERVISNINGSAKTIVITETER. SÆRSKILT OPPTAK TIL SPESIALEMNER

§ 2-1 MASTER I RETTSVITENSKAP

Fakultetet tildeler graden master i rettsvitenskap som gir rett til tilsvarende tittel, fastsatt med hjemmel i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2. Normert studietid for hele studiet medregnet examen philosophicum og examen facultatum er 5 år. Hvert studieår er på 60 studiepoeng og graden er på totalt 300 studiepoeng (ECTS).

Mastergradsstudiet omfatter examen facultatum, examen philosophicum, fag innen offentlig rett, privatrett og internasjonal rett, metode- og perspektivfag, og et selvstendig skriftlig arbeid (mastergradsoppgave). Det juridiske fakultet fastsetter hvilke fag og emner som inngår i studiet og den rekkefølge ~~kursene~~ emnene skal tas i.

~~Sensur på innlevert mastergradsoppgave skal være avsluttet senest to måneder etter innleveringen, jf. Universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 4 siste setning. Fakultetet fastsetter når innlevering skal skje.~~

~~3. Spesialemner og mastergradsoppgave avlagt ved annet norsk juridisk fakultet, kan inngå i graden på linje med emner og arbeider avlagt ved Universitetet i Bergen.~~

4. I løpet av fjerde eller femte studieår skal studenten følge et kurs i fagetikk.

§ 2-~~1~~ 2 YTRE GRENSE FOR STUDIERETT OG UTDANNINGSPLAN. TILPASSET UTDANNINGSPLAN.

Studieretten ved masterprogrammet varer i 5 år fra og med det året det er gitt opptak.

Fakultetet kan etter søknad fastsette en avvikende utdanningplan for den enkelte student, for eksempel hvor vedkommende er deltidsstudent, eller er fritatt fra visse ~~kurs~~ emner på grunn av innvilget godskriving, jf. kapittel 5, eller hvor hun eller han på grunn av sykdom eller andre tungveiende grunner ikke kan eller har kunnet følge det ordinære undervisningsopplegget i ordinær rekkefølge. Herunder kan regelen i punkt 1 ovenfor fravikes.

Det kan ikke fastsettes en utdanningsplan som medfører at ~~den~~ studieretten varer lenger enn 10 år, med mindre det foreligger særlige grunner.

§ 2-~~2~~ 3 YTRE GRENSE FOR STUDIERETT OG UTDANNINGSPLAN FOR STUDENTER SOM TIDLIGERE HAR BESTÅTT EMNER I MASTERPROGRAMMET ELLER CAND. JUR.-STUDIET.

Studenter som tidligere har bestått emner i masterprogrammet i rettsvitenskap eller i cand.jur.-studiet ved fakultetet, kan etter søknad bli fritatt fra å gjennomføre de emnene som de tidligere har gjennomført. Det skal fastsettes en justert utdanningsplan for disse.

Merknad [PGH3]: Den nye sentrale grads- og studieforskriften bruker «obligatoriske undervisningsaktiviteter» i stedet for «obligatoriske arbeidskrav».

Merknad [JS4]: Avsnittet om sensur for masteroppgaven foreslås tatt ut her, se § 3-8 nr 1.

Merknad [JS5]: Avsnittet om godskriving foreslås tatt ut her.

Merknad [JS6]: Det som foreslås som § 2-1 her, har vært i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen tidligere, men falt ut ved den seneste revisjonen.

Merknad [PGH7]: Første ledd er en regelfesting av det som i dag følger av opptaksvedtaket.

Merknad [PGH8]: Andre ledd gikk før høsten 2011 fram av studieplanen, men ble tatt bort ved revisjonen av reglene i 2011. Det var ikke heldig, og den foreslås nå gjeninnført.

Merknad [PGH9]: 10-årsgrensen er den samme som står i § 5-4 (foreslått flyttet til § 5-2). Det anses rimelig å ha samme ytre grense for alle, enten de er ved UiB hele tiden, eller de gjennomfører deler av studiet andre steder.

Merknad [PGH10]: Begrunnelsen her er den samme som for siste ledd i foregående paragraf. Det ble tidligere ansett som nok å ha en ytre grense for godskriving, men etter en ny vurdering antar man at dette ikke lenger er adekvat, fordi godskriving bare gjelder på tvers av institusjoner. Det trengs derfor en regel også for de som har tatt alt «innomhus».

Dette gjelder likevel ikke dersom det medfører at total studietid blir på mer enn 10 år. Fakultetet kan gjøre unntak fra dette når særlige grunner foreligger.

§ 2-~~3~~ 4 Alminnelige regler om undervisning og obligatoriske undervisningsaktiviteter

1. Studieplanen angir hvilke undervisningsformer som brukes i masterprogrammet. Emnebeskrivelsene angir hvilke undervisningsformer som brukes for det enkelte emne, og hvilke obligatoriske undervisningsaktiviteter som gjelder. Med mindre noe annet er bestemt i emnebeskrivelsen, gjelder reglene i (2) til (5) nedenfor.

2. Kurset kan ikke godkjennes og sensur ikke fastsettes uten at studenten har oppfylt de obligatoriske undervisningsaktivitetene som er fastsatt for emnet. Dette gjelder selv om manglende deltakelse skyldes forhold studenten ikke kan lastes for. ~~U~~ Obligatoriske undervisningsaktiviteter går fram av emnebeskrivelsen.

   Gyldig fremmøte registreres kun i den gruppen studenten er tildelt av fakultetet. En gruppeleder kan når som helst foreta navneopprop og vise bort studenter som ikke tilhører gruppen.

   Gyldig eksamensmelding i emnet på eksamenstidspunktet det aktuelle semesteret er et vilkår for at kurset kan godkjennes.

3. Hvis ikke annet er bestemt i emnebeskrivelsen, er minimumsvilkåret for å få godkjent et kurs at studenten har deltatt i ~~minst tre firedeler av~~ de obligatoriske undervisningsaktivitetene, og oppfylt de kravene som er fastsatt i emnebeskrivelsen ~~når det gjelder innlevering av kursoppgaver, muntlige presentasjoner og deltaking i andre kursaktiviteter~~. Inntil 25 % avvik fra full deltakelse aksepteres. Deltakelsen regnes ut som fastsatt i "Retningsliner for utrekning av obligatorisk deltaking".

   Obligatoriske undervisningsaktiviteter kan underkjennes også i ettertid, jf. forvaltningsloven § 35.

   Dersom emnet har obligatorisk kursoppgave, skal denne være levert og godkjent før eksamen. Eventuelle unntak framgår av emnebeskrivelsen.

   Obligatoriske undervisningsaktiviteter skal gjennomføres til de tider og frister som fremgår i emnebeskrivelsen.

4. Er deltakelsen ikke tilstrekkelig til at kurset kan godkjennes, skal studenten få melding om dette senest dagen før avsluttende eksamen.

5. Etter søknad kan fakultetet utforme individuelt tilpassede obligatoriske undervisningsaktiviteter når studenten har dokumentert at han eller hun ikke uten urimelig belastning har mulighet til å oppfylle krav til deltakelse på grunn av egen eller nærstående personers sykdom, repetisjonsøvelser i forsvaret, omsorg for egne barn i forbindelse med fødsel eller adopsjon, eller av andre vektige faglige eller velferdsmessige grunner. **Søknad om slik tilpassing må være fakultetet i hende senest tre uker før eksamen.** Tilpassede undervisningsaktiviteter skal sikre at læringsmål, læringsutbytte og samlet arbeidsbelastning opprettholdes. Det gis ikke fritak for obligatoriske undervisningsaktiviteter.

Merknad [PGH11]: I utgangspunktet gjelder det et krav om 100% deltakelse, og ikke 75%. At fakultetet likevel godtar minst 75%, har karakter av saksbehandlingsregler: Alle vil på ett eller annet tidspunkt være forhindret fra å delta på alt, og det gir ingen mening at fakultetet skal saksbehandle ethvert tilfelle av ikke-oppfylte undervisningsaktiviteter. Derfor godtas inntil 25% ikke-deltakelse, uten søknad og uten egenmelding.

Formatert: Skrift: Fet

Merknad [PGH12]: Denne fristen er ny, og er satt inn for å avskjære søknader som kommer så sent at det ikke blir mulig å saksbehandle dem, eller å oppfylle de kravene som blir satt, i tide.

Formatert: Skrift: Fet

Formatert: Skrift: Fet

6. Dokumentasjon av sykdom under skriveperioden for obligatorisk oppgave, gir forlengelse av skriveperioden med inntil tre dager. Studenten må underrette fakultetet om kravet om forlenget skriveperiode senest ved ordinær innleveringsfrist

§ 2-4 Revisjon av utdanningsplan. Tap av studieplass

1. Hvis en student ikke har fått godkjent et kurs, skal fakultetet ~~i samråd med studenten~~ fastsette en revidert utdanningsplan for vedkommende. Ved etterslep på mer enn 20 studiepoeng kan studenten flyttes ned ett årskull, jf. studieplanens regler om rekkefølge og progresjon.
2. Endring i utdanningsplan medfører ikke noen tilsvarende endring med hensyn til hvilket studieår de enkelte emner tilhører etter studieplanen, jf. § 1-3(4).
3. Studenter som har et etterslep på mer enn 60 studiepoeng, mister studieplassen. Hvor særlige grunner foreligger, kan fakultetet etter søknad gjøre unntak fra dette.
4. Oppfølgingen av utdanningsplanene skjer i høstsemesteret, etter avsluttet studieår.

§ 2-5 Permisjon

1. Studenter på masterstudiet i rettsvitenskap kan fra og med 2. studieår innvilges permisjon for inntil ett helt studieår, uten å oppgi grunn. Søknad må være innkommet innen ~~semesterregistreringsfristen i hvert semester~~ 1. september for permisjon i høstsemesteret eller hele studieåret, og innen 1. februar for permisjon i vårsemesteret.
2. Permisjon etter denne bestemmelsen kan bare gis en gang i løpet av masterstudiet, jf. grads- og studieforskriftens §4-7 (7).
3. Permisjon etter (1) ovenfor kan ikke innvilges dersom dette vil innebære at studenten får et studieløp som blir lengre enn ti år.

Merknad [PGH13]: Denne bestemmelsen har til tider blitt misforstått, slik at den bør bli helt konkret.

§ 2-6 Særskilt opptak til spesialemner

1. Fakultetet tar opp studenter til spesialemner to ganger i året, gjennom lokalt opptak. Fristen for slik søknad er 1. august og 2. januar. Fakultetet garanterer likevel ikke at det blir gitt undervisning og eksamen i alle spesialemner hvert år.
2. Ferdige Cand.jur. og Master i rettsvitenskap samt jusstudenter fra andre fakulteter/institusjoner som har fullført minst tre års jusstudier får opptak.
3. For øvrige søkere foretas en konkret faglig vurdering av forkunnskaper.

§ 2-7 Opptak av undervisning

1. Det kan ikke gjøres lyd- og/eller bildeopptak av forelesninger uten at foreleser eksplisitt tillater det. Slik tillatelse skal i så fall gjelde alle studenter i lokalet, og tillatelsen gjelder for en forelesningsrekke til den eventuelt tilbakekalles.
2. Det er ikke tillatt med lyd- eller bildeopptak fra storgrupper eller arbeidsgrupper, eller fra seminarer.
3. Der det er tvil om undervisningen er forelesning eller noe annet, anses den i denne sammenhengen å være forelesning.

Kapittel 3. EKSAMEN; RETTIGHETER OG PLIKTER FOR STUDENTENE

§ 3-1 Definisjoner

1. Med "eksamen" forstås i reglene her eksamensformer, så som avsluttende skoleeksamen, hjemmeeksamen etc., slik de er angitt i Grads- og studieforskriften. **Obligatoriske undervisningsaktiviteter og annet som ikke inngår i grunnlaget for karaktersetting, er ikke «eksamen».**
2. Med "ordinær eksamen" forstås i reglene her eksamen som avholdes ved endt kurs eller ved semesterslutt i ordinært semester, slik det er angitt i emnebeskrivelsen.
3. Med "kontinuasjonseksamen" forstås eksamen som holdes hvert år i august, som tilbud til studenter som ikke fullførte eller bestod ordinær eksamen, jf. forrige avsnitt. Rett til å delta ved kontinuasjonseksamen gjelder for studenter som hadde gyldig eksamensrett i det umiddelbart foregående studieåret, og som omfattes av reglene i § 3-4, (2) b) og c) nedenfor. De nærmere reglene om kontinuasjonseksamen går fram av § 3-4 nedenfor.
4. Med "frivillig gjentak" forstås nytt tellende forsøk til en eksamen som er bestått fra før.

Merknad [PGH14]: Dette tillegget er ment som en klargjøring av gjeldende regler og praksis. Det er negativt definert, fordi det anses enklere å få budskapet entydig fram med en negativ avgrensing. Det er også ønskelig å få fram noe tydeligere enn i dag at de obligatoriske kursoppgavene ikke er eksamen, selv om mange studenter kaller dem – og gjerne også oppfatter dem som – «hjemmeeksamen».

§ 3-2 Hovedregel om adgang til eksamen

For å ha rett til å delta ved ordinær eksamen, kreves det at studenten:

1. Har oppfylt de alminnelige reglene om studierett, semesterregistrering etc., slik de går fram av grads- og studieforskriftens **kap. 4, jf. særlig §§ 4-2 til 4-4**.
2. Har gyldig vurderingsmelding på tidspunktet for ordinær eksamen i emnet.
3. Har fått godkjent alle obligatoriske undervisningsaktiviteter i samsvar med studieplanen, emnebeskrivelsen og reglene her.

Merknad [JS15]: Redaksjonell oppdatering.

§ 3-3 Frivillig trekk til eksamen

Studenter som er meldt til ordinær eksamen i et emne, kan velge å annullere eksamensmeldingen (trekke seg) innen 14 kalenderdager før den fastsatte eksamensdagen. Ved hjemmeeksamen over flere dager er fristen 14 kalenderdager før ~~den fastsatte eksamensdagen~~ **utlevering av oppgaven**. Annullering som nevnt her medfører at vurderingsmelding, undervisningsmelding og eventuell gruppeplassering i kurset slettes og dermed mister sin gyldighet. Studenten taper sin rett til å delta i lukket undervisning og å ~~levere obligatoriske arbeidskrav~~ **få godkjent obligatoriske undervisningsaktiviteter i kurset**, samt at tidligere godkjenning av obligatoriske undervisningsaktiviteter i kurset faller bort. ~~Foregående setning gjelder likevel ikke obligatoriske arbeidskrav som er endelig godkjent et tidligere studieår.~~

Merknad [PGH16]: Konkretisering og klargjøring.

Merknad [PGH17]: Tilføyelsen «i kurset» er ment å klargjøre hvilke godkjenninger som faller bort, nemlig godkjenning i det kurset der man har trukket seg fra eksamen.

Siste setning foreslås fjernet, fordi den ikke hører naturlig hjemme i en bestemmelse om trekk fra eksamen. En kursgodkjenning fra et tidligere studieår består dersom studenten bare vil gjenta eksamen, mens den bortfaller dersom studenten søker om og får anledning til å gjenta hele kurset. Dette går fram av § 3-4 (1).

§ 3-4 Kontinuasjonseksamen og frivillig gjentak

1. For emnene på første til fjerde studieår gjelder følgende:

   a) Studenter som ikke har fått godkjent de obligatoriske undervisningsaktivitetene, eller som har trukket seg i samsvar med § 3-3 ovenfor, kan ikke avlegge eksamen og må ta hele kurset om igjen. Alle skriftlige arbeider i kurset skal skrives på nytt; tidligere leverte besvarelser kan ikke nyttes igjen. **Der besvarelsen helt eller delvis representerer en omskriving av en tidligere besvarelse, vil kravet til nyskriving som hovedregel ikke ble ansett som oppfylt, og besvarelsen kan underkjennes**.

   b) Studenter som har fått godkjent de obligatoriske ~~arbeidskravene~~ **undervisningsaktivitetene:**

Merknad [PGH18]: Denne setningen er ny, og foreslås for å gi en uttrykkelig hjemmel for å underkjenne besvarelser som er for like studentens egne besvarelser fra tidligere, typisk året før.

Hovedsaken er å stille opp et krav om nyskriving i stedet for bare omskriving. I dokumentet «Krav til skriftlige arbeider på masterstudiet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen» fins allerede veiledning om dette og vil det bli tatt inn en del supplerende stoff for å forklare og konkretisere hva som er forskjellen.

i. Eksamen avlegges etter endt kurs.
ii. Der eksamen ikke er bestått (ikke møtt, avbrutt eksamen, stryk, eller sykdomsforfall), blir studenten automatisk meldt opp til kontinuasjonseksamen. Studenten må trekke seg fra kontinuasjonseksamen innen trekkfristen dersom han/hun ikke ønsker å avlegge denne.
iii. Der eksamen heller ikke er bestått etter kontinuasjonseksamen, må studenten selv melde seg til neste ordinære eksamen. Etter søknad kan studenten gjennomføre de obligatoriske undervisningsaktivitetene på nytt. Da faller tidligere godkjenning bort, og man deltar på samme betingelser som studenter som ikke før har fått kurset godkjent og alle skriftlige arbeider i kurset skal skrives på nytt; tidligere leverte besvarelser kan ikke nyttes igjen. **Der besvarelsen helt eller delvis representerer en omskriving av en tidligere besvarelse, vil kravet til nyskriving som hovedregel ikke ble ansett som oppfylt, og besvarelsen kan underkjennes**.

Merknad [PGH19]: Jf. forrige merknad.

c) Studenter som har bestått kurset, inkludert eksamen, men som likevel ønsker å gjenta eksamen (frivillig gjentak):
i. Studenten kan ikke delta på nytt i undervisningen utover forelesninger.
ii. Eksamen gjentas til ordinær eksamen.
iii. Eksamen i ett og samme kurs kan gjentas inntil to ganger (se (3) nedenfor for tellende forsøk), likevel med de begrensningene som går fram av punkt iv til vii nedenfor
iv. Studenter på masterstudiet i rettsvitenskap kan frivillig gjenta inntil fire beståtte eksamener på første til fjerde studieår. Forprøver og spesialemner skal ikke omfattes av gjentakskvoten. Gjentakskvoten reduseres med ett forsøk for hvert studieår det gis fritak for, jf. §§ 5-2, 5-3 og 5-5. Reglene trer i kraft fra og med 1. januar 2013. Ordningen skal evalueres i vårsemesteret 2015.
v. Eksamener fra første studieår kan ikke gjentas etter at man har begynt på tredje studieår.
vi. Eksamener fra andre studieår kan ikke gjentas etter at man har begynt på fjerde eller femte studieår.
vii. Eksamener fra tredje studieår kan ikke gjentas etter at man har bestått alle eksamener på fjerde studieår (JUS241, JUS242 og JUS243, evt. JUS123 for overgangsstudenter).
viii. Studenter som ikke kan møte til ordinær eksamen på grunn av utenlandsstudier, vil etter melding til fakultetet få ta eksamen ved kontinuasjonseksamen det året de kommer tilbake fra utenlandsstudiene. Dette gjelder der semesterslutt er mindre enn to uker før eksamen hjemme.

Utreisende studenter som er tatt opp til LLM-program, eller som deltar på andre utvekslingsprogram som UiB er deltaker i, kan etter søknad få avlegge gjentakseksamen ved kontinuasjonseksamen før de reiser ut. ~~Foregående setning~~ Det gjelder dersom tiden for semesterstart eller –slutt ved vertsinstitusjonen er til hinder for at studenten kan delta både ved neste ordinære eksamen og ved neste påfølgende kontinuasjonseksamen .

Merknad [PGH20]: Denne unntaksbestemmelsen er i dag lite spesifikk, ved at den verken nevner hvilke grupper av studenter som kan få gjenta ved kontinuasjonseksamen før utreise, og heller ikke hvilke forhold som gir grunn til å tillate dette. Ut fra erfaringene som er høstet etter at dagens regel ble vedtatt, har vi foreslått en større spesifisering. Nåværende tekst:
"Studenter som ikke kan møte til ordinær eksamen på grunn av utenlandsstudier, vil etter melding til fakultetet få ta eksamen ved kontinuasjonseksamen det året de kommer tilbake fra utenlandsstudiene. Dette gjelder der semesterslutt er mindre enn to uker før eksamen hjemme. Utreisende studenter kan etter omstendighetene avlegge gjentakseksamen ved kontinuasjonseksamen før de reiser ut."

ix. Studenter som ihht. arbeidsavtale som gruppeleder ikke kan gjenta eksamen, kan søke om å få gjenta eksamen til kontinuasjonseksamen sommeren før arbeidsforholdet tar til.
x. Ved anvendelsen av reglene om frivillig gjentak vil alle tidligere beståtte eksamener være tellende, uavhengig av om studenten i mellomtiden har vært uten og senere har oppnådd ny studierett, jf. likevel § 7-1(2).

2. For studenter på spesialemner gjelder følgende:

   a) Det framgår av hver enkelt ~~kurs~~emnebeskrivelse om kurset har obligatoriske undervisningsaktiviteter. Der det er vedtatt obligatoriske undervisningsaktiviteter, kommer bestemmelsene i punkt (1)a), (1)b)i, (1)c) til anvendelse. **For innreisende utvekslingsstudenter kan det gis anledning til å gjenta obligatoriske undervisningsaktiviteter i samme semester som de ble underkjent, såfremt de faglige kvalitetskravene opprettholdes.**

   b) Eksamen avholdes det semesteret det har vært undervisning, og semesteret etter. Unntak gjøres for emner som har eksamensformen integrert i undervisningen. Slikt unntak går fram av emnebeskrivelsen.

   c) Det avholdes som hovedregel ikke kontinuasjonseksamen i spesialemner. Unntak framgår av emnebeskrivelsen

3. Følgende gjelder for alle:

   a) Man kan framstille seg til samme eksamen inntil tre ganger, se punkt b) under for tellende forsøk.

   b) Tellende forsøk foreligger der studenten ikke har trukket eksamensmeldingen senest to uker før eksamensdagen eller senest to uker før utlevering av hjemmeeksamen. Dette gjelder både ordinær eksamen og kontinuasjonseksamen.
   i. Det er likevel ikke tellende forsøk der studenten er avskåret fra å avlegge eksamen på grunn av manglende godkjenning avobligatoriske undervisningsaktiviteter.
   ii. Det er heller ikke tellende forsøk når studenten dokumenterer gyldig fravær ved skoleeksamen. Som gyldig ~~forfall~~ **fravær** regnes sykdom som dokumenteres med legeerklæring eller sykemelding. Dokumentasjonen må være utstedt senest eksamensdagen, den må eksplisitt angi at kandidaten var ute av stand til å gjennomføre eksamen den aktuelle dagen på grunn av sykdom og den må være fakultetet i hende senest en uke etter eksamensdagen.
   iii. Gyldig fravær gir ikke adgang til gjentak utover begrensingene i (1), c) over.

   c) Dokumentasjon av sykdom under hjemmeeksamen gir ikke grunnlag for annullering av eksamensforsøk. Det gir i stedet forlengelse av skriveperioden med inntil 3 dager. Studenten må underrette fakultetet om kravet om forlenget skriveperiode senest ved ordinær innleveringsfrist.

   d) Ved frivillig gjentak av eksamen blir den beste karakteren tellende.

§ 3-5 Hjelpemidler til eksamen

Lovlige hjelpemiddel

1. Dersom ikke annet er fastsatt i emnebeskrivelsen, kan dette benyttes på skoleeksamen:
   a) Inntil 2 utgaver eller eksemplarer av lovsamlingen «Norges lover» (utg. av Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo). Studentene er selv ansvarlige for å a) ha med seg lovsamling på eksamen og b) ha siste utgave.
   b) Én rettskrivingsordliste eller ordbok

Merknad [PGH21]: Den alminnelige regelen er at dersom obligatoriske undervisningsaktiviteter blir underkjent, må de gjentas neste gang emnet tilbys.

For innreisende utvekslingsstudenter er dette ofte ikke en reell mulighet, slik at det bør være anledning til å gjenta i samme semester.
Forbudet opprettholdes for egne studenter – avveiingen av hensynene til studentene og hensynene til sammenhengen i kurset, faller ulikt ut for de to gruppene studenter.

Merknad [PGH22]: Dette er en terminologisk justering, for å tilpasse våre regler til den sentrale forskriften.

2. Emnebeskrivelsen i hvert enkelt emne kan tillate ytterligere bruk av hjelpemiddel.
3. På de to første studieårene, unntatt EXFAC Juridisk forprøve, kan studenter som har vært i landet mindre enn fire år, etter søknad få ha med flere ordbøker.
4. **Utskrifter fra internett eller database er ikke tillatt hjelpemiddel til eksamen.**

Merknad [PGH23]: Denne er flyttet fra § 3-6, fordi den handler om hva som er og ikke er tillatt, ikke om innlevering og kontroll. Derfor passer den bedre i § 3-5.

§ 3- 6 Innlevering og kontroll av hjelpemiddel

1. Hjelpemiddel som ønskes nyttet under eksamen, bringes til eksamensbordet senest ½ time før eksamen starter dersom ikke annen frist er angitt. Overholdes ikke denne fristen, kan studenten ikke påregne å få starte eksamen til angitt tid. Ingen bøker eller notater kan bringes inn i lokalet etter at bokkontrollen er begynt, uten at det underlegges kontroll. Bøker/notater og lignende som ikke skal nyttes under eksamen, kan ikke bringes inn i lokalet etter at bokkontrollen er begynt.

~~2. Utskrift fra internett eller database er ikke tillatt hjelpemiddel til eksamen.~~

~~3.~~2. I tillegg til lovlige hjelpemidler, skal bare nødvendige skrivesaker samt ev. mat og drikke forefinnes på/ved eksamensbordet.

~~4.~~3. Studenten er selv ansvarlig for at de medbrakte hjelpemidlene er i overensstemmelse med §§ 3-5 og 3-7, samt med bestemmelsene om hjelpemidler i den enkelte ~~kurs~~emnebeskrivelse.

Merknad [PGH24]: Redaksjonell endring: De krysshenvisningene som står i dagens tekst er ikke lenger riktige.

~~5.~~4. Materiale som finnes å være i strid med eksamensreglementet vil bli inndratt. Forholdet kan i tillegg kvalifisere til "fusk", jf. kapitel 4 nedenfor. Det er ikke adgang til å avhjelpe regelbrudd eller på annen måte gjøre endringer i hjelpemidlene etter at bokkontrollen er påbegynt.

~~6.~~5. Vedtak om inndragning kan påklages senest innen tre uker.

~~7.~~6. Studenter som har fått inndratt materiale før eller under eksamen, vil få skriftlig begrunnelse for vedtaket fra fakultetet. Der orienteres også om den videre saksgang.

~~8.~~7. Studenter som har fått inndratt lovsamling, skal få låne blank lovsamling under eksamen.

§ 3- 7 Henvisninger, tilføyelser o.a. i hjelpemiddel til eksamen

1. I alle medbrakte hjelpemiddel til eksamen kan det være understrekinger av hele ord og setninger og vannrett og loddrett strek i margen, i alle farger.
2. I alle medbrakte hjelpemiddel kan det dessuten være innarbeidet henvisninger innbyrdes i hjelpemidlet og henvisninger til andre tillatte hjelpemiddel. Dette gjelder likevel ikke i og til lister, registre, ordbøker og lignende. Henvisningene kan bare innledes med ord som se/sjå, jf., cfr., contra, sammenlign (sml.), oppheva (opph.), endret. Henvisninger til lover, kgl. res., forskrifter og reglement kan bare inneholde tittel og/eller data (eventuelt nummer), paragraf og/eller ledd, punktum, nummer eller litra. Vanlige forkortelser som grl., str., o.l., kan brukes.
   Eksempel: Sml.FAL § 18-1; opph. ved lov 13. februar 1976; jf. lov nr. 261969 § 2-1.
3. Indeksmerker (flagg eller lignende) som har til formål å lette bruken av hjelpemidler er tillatt. Disse kan for lovsamlingen eller for særtrykk bare angi lovnavn eller forkortelse av lovnavn, årstall og nummer **og/eller kapitteloverskrifter el.l nøyktig slik det forekommer på siden som er indeksert.** De kan ikke i noe tilfelle inneholde tekst som er i strid med reglene her.
4. Det er ikke tillatt med annen innarbeiding, for eksempel at ny lovtekst er skrevet inn i hjelpemidlet.

§ 3-8 Alminnelige regler om sensur

1. Sensurfristen reguleres av Forskrift om frister for sensur ved Det juridiske fakultet og **Forskrift om sensurfrist for mastergradsoppgaver.**
2. Sensur av arbeider som inngår i karaktergrunnlaget foretas av én sensor, likevel slik at besvarelser som samlet vurderes til F eller Ikke bestått skal vurderes av to sensorer. Sensuren skal utføres i samsvar med "Retningsliner for karaktersetjing i mastergradsstudiet."
3. Skriftlige besvarelser skal så vidt mulig anonymiseres.
4. Sensurdato opplyses i tilknytning til eksamen.
5. Der sensuren faller senere enn det som er opplyst, skal ny dato publiseres i Mi side.
6. Der sensuren faller tidligere enn det som er opplyst, regnes frist for begrunnelse og for klage fra den datoen som er opplyst i forbindelse med eksamen.
7. Krav om begrunnelse for sensurvedtak rettes primært til sensor på det tidspunkt og på den måten fakultetet angir for den enkelte eksamen (trefftiden). Det er likevel adgang til å kreve begrunnelse inntil en uke etter kunngjøring~~en~~ av sensuren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3(1), tredje setning.
8. I tilfeller der studenten har henvendt seg til sensor i trefftiden, jf. punkt 7, første setning ovenfor, skal begrunnelsen gis senest dagen etter at kravet ble satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrasjonen ved den studieårsansvarlige samme dag eller senest neste morgen. Dersom studenten har framsatt krav om begrunnelse etter trefftiden, men innenfor lovens ytre frist, gis begrunnelse senest to uker etter at kravet er satt fram.
9. Det gis ikke hovedkarakter for graden master i rettsvitenskap.

Kapittel 4. KRAV TIL SELVSTENDIGHET OG KILDEHENVISNING; REGELBRUDD

§ 4-1 Krav til selvstendighet og kildehenvisning

1. Alle arbeider som leveres for godkjenning/sensur, skal være studentens eget arbeid. Dette gjelder også der vedkommende arbeid(er) ikke inngår i grunnlaget for karakterfastsettelse. Kilder som nyttes skal angis i overensstemmelse med universitetets retningslinjer om kildebruk. Overtredelse vil bli å vurdere som fusk, se § 4-2.
2. I oppgave med ordgrense, skal antall ord oppgis på besvarelsen
   a) Overtredelse av ordgrensen kan føre til underkjennelse av besvarelsen.
   b) Feilaktig angitt antall ord kan bli å vurdere som forsøk på fusk.

§ 4-2 Brudd på reglene

1. Overtredelse av reglene i § 4-1 eller i universitets- og høyskolelovens § 4-7, knyttet til masteroppgaver, eksamen eller innleverte besvarelser og/eller øvrige obligatoriske elementer i tilknytning til undervisning, vil kunne bli vurdert som fusk.
2. Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse vil kunne føre til annullering av den aktuelle eksamen/oppgave, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-7 nr 1, ev. også til utestengelse fra universitetet i inntil to semestre, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-8 nr 3.
3. Forsøk på overtredelse blir å likestille med fullbyrdet overtredelse der det foreligger fullbyrdelsesforsett.

4. Annullert eksamen/oppgave teller som forsøk mht. antall ganger eksamen kan avlegges.
5. Falsk opplysning om frammøte på arbeids- eller storgrupper, ev. på annen undervisning som er obligatorisk, kan bli å vurdere som fusk eller forsøk på fusk.
6. Sak om annullering eller utestengelse avgjøres av Den sentrale klagenemnden. Klageinstans er det nasjonale klageorganet Felles klagenemnd, jf. Universitets- og høyskoleloven § 5-1 nr 7, jfr. FOR 2005-10-10 nr 1192: Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7 til § 4-10.

Kapittel 5. RETT OG PLIKT TIL GODSKRIVING OG FAGLIG GODKJENNING

§ 5-1 Generelt om godskriving og faglig godkjenning

1. Beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra studier som er akkreditert etter universitets- og høyskoleloven godskrives, jf. § 1-3, 5. ledd, i grad der det godtgjøres at den aktuelle eksamen mv. er tilsvarende det omsøkte fritak i innhold, omfang og dybde, **jfr Universitets- og høyskoleloven § 3-5 nr 1.** For emner, fag, eksamener eller prøver ellers kan det etter søknad gis faglig godkjenning etter samme retningslinjer, **jfr. Universitets- og høyskoleloven § 3-5 nr 2.** Ved vurdering av kravet til "tilsvarende dybde" må det tas hensyn til variasjonene i utdanningsstruktur og rettssystem.
2. Juridiske fag i rettssystemer som ligger fjernt fra det norske, som for eksempel common law land (trust, equity, contract, tort mv.) kan gis faglig godkjenning som tilsvarende emner på 4. eller 5 studieår ved fakultetet, selv om faget ikke er på masternivå i vedkommende land.
3. For ~~kurs~~ emner på 1. til 4. studieår som studenten på grunnlag av tidligere utdanning kan få godskriving eller faglig godkjenning for, er det som hovedregel ikke adgang til å delta i undervisning og eksamen ved masterstudiet. Etter søknad kan studenten likevel få tillatelse til dette. I så fall har studenten ikke rett til å få den tidligere eksamenen mv. innregnet i grunnlaget for vitnemål fra fakultetet. Fristen for slik søknad er 1. februar i det akademiske året studenten påbegynner eller gjenopptar masterstudiet.
4. En student som allerede har fullført og bestått et emne på masterprogrammet, og som senere fullfører og består et tilsvarende emne ved en annen institusjon, har ikke rett til godskriving eller faglig godkjenning for dette.
5. For EXFAC Juridisk forprøve er det fri adgang til å ta hele emnet selv om man har rett til godskriving, dersom man fra før har en annen ex.fac.-variant enn den juridiske.

§ 5-2 Ytre grense for godskriving

Masteroppgave og eksamener ved norsk juridisk fakultet som er bestått de siste ti år, kan inngå i mastergraden i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Etter søknad kan fakultetet godkjenne at også eksamener som er eldre enn 10 år inngår i graden.

Merknad [PGH25]: Denne var § 5-4 og er flyttet fram, fordi den er mer generell enn de spesielle bestemmelsene som kommer senere.

§ 5-3 Godskriving av eksamener mv. fra Oslo og Tromsø

1. Første og andre avdeling i masterstudiet i rettsvitenskap i Oslo (studieordningen fra før 2011) eller Tromsø godskrives som første og andre studieår i masterstudiet i

rettsvitenskap i Bergen. Det samme gjelder for 1. og 2. studieår i studieordningen av 2011 (Oslo)

2. Tredje og fjerde avdeling i masterstudiet i rettsvitenskap fra Oslo (studieordningen frå før 2012) eller Tromsø godskrives som tredje og fjerde studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen. Det samme gjelder for tredje og fjerde studieår i studieordningen av 2011 (Oslo). Tredje eller fjerde avdeling alene gir ikke fritak.
3. Eksamener fra cand.jur.-studiet i Tromsø, godskrives i masterstudiet i rettsvitenskap etter samme regler som studenter fra cand.jur.-studiet i Bergen, jf. § 5-5.
4. Studenter fra cand.jur.-studiet i Oslo:
   - Privatrett grunnfag gir fritak for første studieår unntatt JUS111 Forvaltningsrett I, samt for JUS122 Erstatningsrett på andre studieår.
   - Privatrett grunnfag og offentlig rett grunnfag gir fritak for første og andre studieår i masterstudiet i rettsvitenskap.
5. Godskriving av første studieår omfatter ex.phil og ex.fac bare når tilsvarende eksamen er bestått.
6. Enkelt~~kurs~~emner godskrives etter de alminnelige reglene i loven og reglene her.

Merknad [PGH26]: Ved UiO ble det fra høsten 2011 innført en ny studieordning. Det er imidlertid relativt langvarige overgangsordninger for UiO-studenter som begynte tidligere, og derfor må den tidligere regelen gjelde parallelt med den nye i flere år ennå.
UiOs nye ordning gir større rom for godskriving av enkeltkurs enn tidligere. Dette tar vi også sikte på å få inn i reglene etter konkret høring hos kursansvarlige.

§ 5-4 Godskriving av eksamener mv. fra andre læresteder

1. Godskriving av eksamen fra Høgskolen i Lillehammer og Høgskulen i Sogn og Fjordane.
   Årsstudium i juss fra Høgskolen i Lillehammer eller Høgskulen i Sogn og Fjordane godskrives som 1. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen. Det kreves bestått examen philosophicum og examen facultatum før andre studieår påbegynnes. Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Lillehammer godskrives som 1., 2. og 3. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen. Bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder godskrives tilsvarende, såfremt graden inneholder de emnene i tingsrett, arve- og familierett og juridisk metode som gis på 3. studieår ved Universitetet i Agder.
2. For eksamener mv. fra institusjoner som ikke er nevnt i §§ 5-2 eller 5-3 kan det etter søknad gis godskriving eller faglig godkjenning i tråd med reglene i universitets- og høyskolelovens § 3-5, jf. også § 5-1 (2) ovenfor.

§ 5-5 ~~Godskriving av~~ Eksamener etter studieordningen av 1997

Merknad [PGH27]: Strengt tatt er dette ikke godskriving, og bestemmelsen burde stått et annet sted i reglene. Imidlertid antas at den etter hvert har meget begrenset rekkevidde, pga. den ytre grensen på 10 år, jf. forslaget til § 2-2. Det foreslås derfor ikke noen endring her, utover en justert overskrift.

1. Studenter som har bestått Examen philosophicum og/eller Examen facultatum etter studieordningen av 1997 eller ved andre fakulteter eller læresteder, er fritatt for disse ~~kursene~~ emnene etter studieordningen av 2003. Første studieår i masterstudiet i rettsvitenskap vil for disse studentene utgjøre 40, evt. 50 studiepoeng.
2. Studenter som har bestått første avdelings eksamen etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studieordningen av 2003 fra og med andre studieår. De må ha bestått examen facultatum og examen philosophicum før de begynner på fjerde studieår.
3. Studenter som har bestått andre avdelings eksamen etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studieordningen av 2003 fra og med tredje studieår, men slik at disse studentene tar ~~kurs i~~emnet forvaltningsrett II (17 studiepoeng) i stedet for ~~kursene i~~emnene pengekravsrett (10 studiepoeng) og rettshistorie og komparativ rett (10 studiepoeng). De må ha bestått examen facultatum og examen philosophicum før de begynner på fjerde studieår.
4. Studenter som har bestått obligatorisk del av tredje avdeling etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studiet etter planen for studieordningen av 2003 fra og med fjerde studieår. I stedet for ~~kurset i~~emnet alminnelige formuerett tar disse studentene ~~kurs i~~emnet forvaltningsrett II (17 studiepoeng). Disse studentene er

fritatt for ett spesialemne. De må ha bestått examen facultatum og examen philosophicum før de begynner på fjerde studieår.

5. Studenter som har bestått obligatorisk del av fjerde avdeling etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studiet etter planen for studieordningen av 2003 fra og med femte studieår. Disse studentene skal bare skrive masteroppgaven for å oppnå mastergrad.

§ 5-6 Godskriving; virkning for utdanningsplanen

Studenter som har fått innvilget godskriving eller faglig godkjenning i masterstudiet, kan ikke påregne å få en tilpasset utdanningsplan, med mindre godskrivingen eller godkjenningen gjelder hele studieår. Man vil som hovedregel følge sitt kull, og må påregne mindre enn 60 studiepoeng de studieårene som inneholder emner man har fått fritak fra eller har fått godskrevet.

§ 5-7 Godskriving av masteroppgave

1. Masteroppgave godskrives dersom studenten har bestått tilsvarende prøve ved norsk eller utenlandsk lærested i form av selvstendige skriftlige arbeider som i hovedsak tilsvarer masteroppgave skrevet som del av et norsk masterstudium i rettsvitenskap.
2. **Der oppgaven er satt sammen av flere selvstendige tekster, kreves i tillegg et kort sammendrag eller en kort innledning som gjør nærmere rede for helheten.**
3. For at et selvstendig skriftlig arbeid skal kunne godskrives som masteroppgave, må oppgaven gjelde rettsvitenskapelige spørsmål, herunder ikke-dogmatiske fag som for eksempel rettshistorie, rettssosiologi, feministisk rettsteori (law and gender), rettsøkonomi (law and economics) og corporate governance.
4. Masterprogrammer i juridiske fag (LLM eller tilsvarende nivå) ved utenlandske universitet med et samlet omfang på minimum 60 ECTS-credits/60 studiepoeng kan gi fritak for både spesialemne (30 studiepoeng) og masteroppgave dersom det i studieplanen fremgår at det stilles krav om selvstendige skriftlige arbeider på minimum 12 000 ord.
5. Dersom en oppgave som nevnt i første til tredje **ledd** ~~avsnitt like ovenfor~~ er produsert under et utvekslingsopphold som er forhåndsgodkjent av fakultetet, bortfaller retten til å delta i JUS399/JUS398 Masteroppgave ved fakultetet
6. Ved forhåndsgodkjenning av utenlandsopphold kan det stilles vilkår om at studenten skal skrive masteroppgave som del av oppholdet.

Merknad [JS28]: Denne ordningen har tidligere vært hjemlet i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. De ble tatt ut fordi de ble lite brukt, men de etterspørres nå av studenter som skriver masteroppgave i utlandet. Her foreligger flere muligheter:
1. avskjære muligheten for alle
2. tillatte den bare for utvekslingsstudenter som skriver masteroppgaven i utlandet
3. tillate den for alle.

§ 5-8 Godskriving av spesialemner

Emner som ~~overlapper~~ **helt eller delvis har samme faginnhold som** de obligatoriske emnene i studieplanen godskrives ikke som spesialemne, med mindre det godtgjøres at emnet i hovedsak er ulikt det obligatoriske emnet. Emner som også tilbys som ~~S~~spesialemne ved fakultetet godskrives under forutsetning av at samme emne ikke er ~~lest~~ bestått som spesialemne ved UiB.

§ 5-9 Delstudier i utlandet; Forhåndsgodkjenning og godskriving

1. Etter bestått 3. studieår kan studenter reise på utveksling som en del av masterprogrammet. Det er et vilkår at minst 60 sp er eksamener bestått i rettsstudiet ved UiB.

~~1.~~2. Det kan gis forhåndsgodkjenning for – og senere godskriving av – emner tilsvarende 30 studiepoeng spesialemner, og/eller skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven (30 studiepoeng). Disse skal inngå i graden.

~~2.~~3. En student som har bestått 30 studiepoeng på 5. studieår, kan kun få forhåndsgodkjent utveksling i ett semester, eller et LLM-program.

~~3.~~4. Ved rangering av søkerne til et bestemt sted, skal studenter som søker utveksling for første gang prioriteres foran de som tidligere har vært på utveksling som del av masterprogrammet.

~~4.~~5. En student som har fått godskrevet utveksling som spesialemner, kan ikke ta ytterligere spesialemner i mastergraden.

~~5.~~6. Studenter skal søke om endelig godkjenning av delstudier i utlandet senest én måned etter at offisiell dokumentasjon på oppnådd resultat er mottatt.

~~6.~~7. Der delstudier i utlandet utgjør de siste emnene i graden, skal dato for oppnådd grad settes til dato for vedtak om godskriving av disse.

Kapittel 6 VITNEMÅL

§ 6-1 Når vitnemål utstedes; Hovedregel om grunnlaget for vitnemål

1. Vitnemål utstedes når grad er oppnådd og kandidatløfte avlagt.

   En student som oppfyller krav til grad må det semesteret vedkommende oppfyller kravet fylle ut skjemaet "Bestilling av vitnemål" innen 10. desember i høstsemesteret og 1. juni i vårsemesteret, jf. likevel reglene om reservasjon i tredje avsnitt nedenfor. Vitnemål utstedes innen åtte uker etter at siste sensur i graden har falt.

   Det juridiske fakultet registrerer oppnådd grad på første mulige tidspunkt i en students studieløp. Emnene i utdanningsplan del to, utgjør grunnlag for vitnemål. Som hovedregel kan dette ikke utgjøre mer enn 300 studiepoeng.

   Studenter som oppfyller krav til grad kan reservere seg i inntil to semestre mot å få utstedt vitnemål og stengt studierett**. I reservasjonsperioden er det adgang til å ta om igjen beståtte emner som inngår i graden fra før, der øvrige bestemmelser ikke er til hinder for det. Det er også adgang til å ta nye spesialemner, men disse kan ikke inngå i graden.**

2. Slik reservasjon må skje innen 10. desember der grad oppnås i høstsemesteret og innen 1. juni der grad oppnås i vårsemesteret. Kandidatløftet avgis ved underskrift, enten på papir eller elektronisk. Fakultetet utferdiger og sender ut brev til studenter som har fylt ut og sendt inn skjemaet "Bestilling av vitnemål", jf. (1) ovenfor.

3. Det er et vilkår for å kunne oppnå graden at studenten har en gyldig og aktiv studierett ved masterprogrammet. For studenter som avslutter studiet med utvekslingsopphold, kan det vedtas utfyllende regler som avviker fra hovedregelen her.

§ 6-2 Forrang for emner fra masterstudiet

1. Dersom studenten har bestått både emner som etter reglene i kapittel 5 ovenfor kan godskrives i masterstudiet, og har bestått de tilsvarende emnene i masterstudiet, har

Merknad [PGH29]: Reglene her er noe omredigerte, men realiteten er i hovedsak den samme.
Det anses rimelig at studenter som har brukt reservasjonsretten, også kan få anledning til å ta nye spesialemner i reservasjonstiden, uten at de i tillegg skal søke om særskilt studierett for dette, jf. § 6-4. Det vil likevel ikke være anledning til å bytte ut spesialemner som allerede inngår i graden med nye spesialemner.

emnene fra masterstudiet ved UiB forrang, og skal inngå i graden og i grunnlaget for vitnemål.

2. For emner som er tatt under utvekslingsopphold som er forhåndsgodkjent av fakultetet, kan det gjøres unntak fra (1) ovenfor, enten i medhold av utfyllende retningslinjer eller når det i det enkelte tilfelle framstår som rimelig.

§ 6-3 Emner utenom graden

Juridiske emner fra masterstudiet i rettsvitenskap eller fra forhåndsgodkjente og godskrevne delstudier i utlandet som ikke inngår i grad, kan dokumenteres i vitnemålet som emner tatt utenom grad.

§ 6-4 Opphør av studieretten ved oppnådd grad

Studieretten opphører når vitnemål utstedes. Når vitnemål er utstedt kan det ikke gis ny studierett til masterstudiet i rettsvitenskap, og en opphørt studierett kan heller ikke gjenåpnes.

Ferdige kandidater kan søke særskilt studierett til å ta ytterligere spesialemner jr. § 2-4. Beståtte emner på slik studierett dokumenteres ~~gjennom~~ med karakterutskrift.

Kapittel 7. IKRAFTSETTING OG OVERGANGSREGLER. UTFYLLENDE RETNINGSLINJER

§ 7-1 Ikraftsetting og overgangsregler

1. Reglene her begynner å gjelde fra og med studieåret 2011-2012.

Merknad [PGH30]: Når saken kommer opp til fakultetsstyret, må det fastsettes en ikrafttredelsestid, og denne bestemmelsen må justeres. Det synes rimelig at endringene som planlegges nå, trer i kraft fra kommende studieår, dvs fra 2012/2013.

§ 7-2 Utfyllende retningslinjer

Studieutvalget eller fakultetsstyret kan fastsette utfyllende retningslinjer til reglene her. For tiden gjelder disse retningslinjene:

- Retningsliner for utrekning av obligatorisk deltaking
- Retningsliner for karaktersetjing i mastergradsstudiet
- Retningslinjer for valg og godkjenning av eksterne hjelpelærere og sensorer
- Retningsliner for utforming av prøver i jusstudiet
- Instruks om oppgåvegjeving og sensur for mastergraden
- Lesesalsreglement for Det juridiske fakultet

Tilbake til sakslisten

Sak 44-11/12

Til Studieutvalget

Søknad om utvidelse av eksamenstiden på fjerde studieår til seks timer for fagene allmenn formuerett, strafferett og rettergang

I lys av diskusjonene som har vært foretatt knyttet til implementeringen av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning, fakultetets strategiplan og årsplaner for undervisning i årene som kommer, er det et felles ønske blant de kursansvarlige på fjerde studieår om at eksamen her utvides til seks timer.

Det er flere grunner til at vi ønsker en slik utvidelse av eksamenstiden. For det første legger de planene som har vært presentert for oss, og som har vært diskutert i studieårsmøtene, opp til en faglig progresjon i løpet av studiet. For det andre er det et ønske om et bedre innslag av forskning i undervisningen og for det tredje at disse fagene rett og slett er mer omfattende enn de fag som kommer tidligere i studiet og som nå har samme eksamenstid.

Det er en klar sammenheng mellom disse tre grunnlagene for utvidet eksamenstid. At samtlige fag på fjerde studieår er på 20 studiepoeng, som er flere enn alle fag på tidligere studieår, gjør at firetimerseksamen nødvendigvis må baseres på utvalgte problemstillinger. Slik sett kan også studentene spekulere i å velge ut deler av ”pensum”. Det kan gå ut over innsatsen i fagene. Dessuten gir det lite rom for refleksjon over mer komplekse problemer, som er forventet etter hvert som man kommer oppover i studieårene. Med andre ord blir også progresjonen hemmet her. I og med at fagene er såpass store, og kommer sent i studiet, hadde det også vært ønskelig med et innslag av mer teoretiske spørsmål. Dette gir også en bedre mulighet for å teoretisere i undervisningen, siden dagens praktiske oppgaveform gjør studentene mer opptatt av ”smørbrødlister” og oppgaveteknikk enn dypere refleksjon rundt en del sentrale emner. Slik sett kan også den forskningsbaserte undervisningen komme mer i fokus.

Det mest sentrale hensynet er nok hensynet til faglig progresjon og et løft på masterdelen i tråd med det som er fremhevet i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Vi mener det kan gi et godt løft på dette området – i dag bruker faktisk fakultetet klart mindre ressurser på eksamener på fjerde studieår sammenlignet med tidligere studieår, ettersom det her er større fag og færre eksamener, samtidig som eksamenene er på like få timer. På tredje studieår er det tilsammenligning 20 timer med eksamenstid totalt, mot bare 12 på fjerde studieår. Slikt gir ikke grunnlag for god progresjon i undervisningsopplegget. Masterdelen bør kunne gis et løft, og i og med at noe av det viktigste for å styre studentadferd er eksamensformen, bør vi begynne med å ta tak her, og øke denne til seks timer. Det vil da også, som nevnt, kunne gi ytterligere positive effekter, bl.a. for muligheten til fordypning på enkelte punkter med mer utpreget forskningsrelatert undervisning. Dessuten vil det også sannsynligvis gjøre sensuren bedre. Per i dag må man kvittere ut en god del minstekunnskap på disse

eksamenene, det er tross alt 20 studiepoengsfag med bred rekkevidde, og det kan ofte føre til at besvarelsene blir noe like og at det karaktermessig hoper seg opp i midtsjiktet. Dette gjelder kanskje særlig på rettergang, som er et typisk "operativt" og praktisk fag, og der man nødvendigvis må dele faktum. Lengre eksamenstid vil klart nok kunne bedre situasjonen med tanke på sensuren.

Hvorvidt sekstimerseksamen eventuelt kan iverksettes for kursene i strafferett og rettergang som har oppstart nå i august, får være opp til SU å vurdere, men i lys av de positive effekter tiltaket er ment å ha, er det ønskelig å få dette innført så hurtig som mulig.

Bergen 12. august 2011

Henry John Mæland
Berte-Elen R. Konow
Hans Fredrik Marthinussen

Kort merknad fra administrasjonen

Forslaget fra Marthinussen/Mæland/Konow er forelagt dekanen – i lys av dekanbeslutningen om arbeidsgruppe for vurdering av endringer i strafferettsundervisningen.

Dekanen er av den oppfatning at saken bør utstå til arbeidsgruppen har levert sin innstilling (berammet innen 30. september 2012) sånn at spørsmålet kan behandles i en mer helhetlig sammenheng.

På dette grunnlaget er vedtaksforslaget utformet.

Tilbake til sakslisten

Mål og innhold

Kurset tar sikte på å gi studentene en grunnleggende og god forståelse for de sentrale vilkårene for erstatning utenfor kontraktsforhold. Tyngdepunktet i kurset er grunnvilkåret om ansvarsgrunnlag.

Erstatningsreglene tar sitt utgangspunkt i at skaden blir hvor den rammer, med mindre det finnes et rettslig grunnlag for at andre skal erstatte skaden. Ansvarsgrunnlagene gir retningslinjer for når den påståtte skadevolderen skal bære tapet som følger av skaden istedenfor den skadelidte.

Kurset behandler også de to øvrige grunnvilkårene for erstatning; årsakssammenheng og erstatningsmessig skade.

Grunnvilkåret om årsakssammenheng innebærer et krav om at det må foreligge en faktisk årsakssammenheng mellom det ansvarsbetingende forhold og skaden. Den påståtte skadevolderen blir bare ansvarlig hvis den konkrete årsaksfaktoren er så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er rimelig å knytte ansvar til den. Ansvaret kan imidlertid falle bort om en skadefølge anses for fjern og avledet.

Det tredje grunnvilkåret er at skaden knytter seg til en interesse på skadelidtes hånd som er erstatningsrettslig vernet. Slikt vern foreligger som hovedregel bare hvor skaden har ført til et økonomisk tap, men loven hjemler erstatning også for ikke-økonomisk tap. Kurset omhandler hovedsakelig konkrete erstatningsspørsmål som oppstår ved personskader. Kurset omhandler også regler om reduksjon av erstatningssummen. Hvis skadelidte har medvirket til skaden, vil erstatningsbeløpet kunne avkortes med hjemmel i en særskilt lovfestet regel om skadelidtes medvirkning i skadeerstatningsloven § 5-1. Videre kan dette beløpet igjen reduseres med hjemmel i lempningsregelen i skadeerstatningsloven § 5-2.

Reglene om erstatning utenfor kontrakt er i hovedsak ulovfestede og basert på de retningslinjer som kan utledes fra høyesterettspraksis. Et mål med kurset er derfor at studentene skal kjenne til og analysere sentrale høyesterettsdommer på erstatningsrettens område. I tillegg er, som nevnt, enkelte regler lovfestet i skadeerstatningsloven av 1969. Dette gjelder også sentrale prinsipper for utmåling. Kurset tar sikte på å gi en oversikt over de sentrale prinsipper for utmåling av personskade. Videre finnes praktisk viktige regler om kompensasjon for skade i visse skadesituasjoner i enkelte særlover. I kurset skal særlig trafikkskadene og yrkesskadene berøres, gjennom en behandling av enkelte regler i bilansvarsloven av 1961 og yrkesskadeforsikringsloven av 1989.

Læringsutbytte/resultat

Etter gjennomført kurs skal studenten:

- kunne gjøre rede for viktige erstatningsrettslige begreper og anvende viktige erstatningsrettslige prinsipper og regler på juridisk forsvarlig måte.

- kunne vise gjennom praktisk juridisk problemløsning at han/hun har tilegnet seg grunnleggende materielle kunnskaper i erstatningsrett.

- kunne anvende anerkjent juridisk metode til å analysere praktisk aktuelle erstatningsrettslige problemstillinger, herunder drøfte, argumentere og selvstendig ta standpunkt til problemløsningen.

- kunne arbeide i gruppe med andre som en deltaker som bidrar aktivt til en akademisk diskusjon av praktiske erstatningsrettslige problemstillinger med teoretiske implikasjoner.

- kunne drøfte erstatningsrettslige spørsmål i et rettspolitisk perspektiv, samt relatere norsk erstatningsrett til erstatningsretten på europeisk nivå, herunder metodebruk som omfatter EU-rettskilder og europeisk «soft law».

- kunne formulere erstatningsrettslige argumenter og slutninger så vel muntlig som skriftlig.

Studenten skal ha tilegnet seg

- dyp forståelse og gode kunnskaper innenfor emnene skadebegrep, ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og skadelidtes forhold (herunder skadelidtes medvirkning).

- praktisk anvendbar forståelse og kunnskap innenfor emnene utmåling, lempning, solidaransvar og regress, forholdet mellom erstatning og trygde- og forsikringsdekning; særskilt yrkesskadeforsikring og motorvognforsikring, erstatningskravets forfall og foreldelse, samt den europeiske innvirkning på norsk erstatningsrett.

Undervisning og omfang

Kurset strekker seg over åtte uker. Kurset inneholder seks obligatoriske arbeidsoppgaver, en obligatorisk kursoppgave og en avsluttende skoleeksamen.

Forelesninger
Det avholdes 24 forelesningstimer konsentrert om å gi oversikt over faget, vanskelige spørsmål og oppdatering. *Disse består* av en konsentrasjon av *14* forelesningstimene innledningsvis kommer senere *seks* av forelesningstimene dels som "etterlesninger" som kobles til konkrete problemer studentene har møtt på under arbeidet med oppgavene. Kort tid før eksamen avholdes så en to timers eksamensforberedende forelesning.

Gruppeundervisning
Seks smågruppesamlinger fordeles over åtte uker med første samling i uke 1. Tre to-timers storgruppesamlinger avholdes i uke 3, 6 og 7 i kurset.

Oppgaveskriving
I forkant av hver storgruppesamling skal studentene arbeide med oppgaver i smågrupper. Oppgavene skal ha stigende vanskelighetsgrad og emnemessig korrespondere med det som gjennomgås på forelesningene. De respektive oppgavenes fokus skal fordeles i forhold erstatningsrettens helhetlige regelsett.

Hver student må skrive individuelle oppgavesvar og legge disse ut på nettet. Oppgavesvarene skal være relativt korte, men til gjengjeld ha best mulig kvalitet.

Kommentering
Studentene kommenterer hverandres oppgaver på nettet. Et fastsatt program med obligatoriske frister sikrer at oppgaver blir kommentert, og at kommentarer blir lest på det pedagogisk optimale tidspunkt. *Det forutsettes at studentene gir så grundige kommentarer til sine medstudenter at det gir et faglig bidrag til oppgaveløsningen.*

Storgruppemøtene
Samlingene skal primært konsentreres om variasjonsoppgaver som utdyper og utvikler den kunnskap og forståelse som er ervervet gjennom skrivning av arbeidsoppgavene. Det forutsettes aktiv deltakelse fra studentenes side.

Obligatoriske arbeidskrav

1. Gruppemøter, oppgaveskriving og kommentering er obligatorisk. Utregningen av deltakelsen blir gjort som fastsatt i "Retningslinjer for utregning av obligatorisk deltakelse."
2. I løpet av kurset skal en obligatorisk oppgave besvares og leveres inn. Tidsramme og ordgrense angis i kurset. Besvarelsen må være godkjent før studenten kan avlegge avsluttende eksamen i emnet.

3)Underkjente elementer i de obligatoriske arbeidskravene kan ikke gjentas før ved neste kurs.

4)Kursgodkjenning foreldes ikke.

Vurderingsformer

Etter kurset avlegges 4 timers skoleeksamen.

Karakterskala

Ved sensur av emnet benyttes karakterskalaen A til E for bestått og F for ikke bestått

Læremiddelomtale

Undervisningssted

Det juridiske fakultet, Bergen

Tilbake til sakslisten

Sak 46-11/12

PROFESSOR DR. JURIS HENRY JOHN MÆLAND

Undervisningsutvalget

H e r

Bergen, den 10. mai 2012

JUS 241 Strafferett -Forslag om endring i pensumlitteratur alminnelig strafferett.

Bøkene som i dag er oppgitt som kjernelitteratur i alminnelig strafferett er:

- Henry John Mæland: Innføring i alminnelig strafferett, 3. utgave, Bergen 2004, med unntak av kap. 6.1 og 6.2, kap. 7 og kap. 8.1-8.7.

- Johs. Andenæs: Alminnelig strafferett, 5. utgave ved Magnus Matningsdal og Georg Fredrik Rieber-Mohn, Oslo 2004, kap. 13-23 og 30-34.

I tillegg er oppgitt som kjernelitteratur i spesiell strafferett:

- Johs. Andenæs:Spesiell strafferett og formuesforbrytelsene. Samlet utgave ved Kjell V. Andorsen. 2008, 6. utgave 1996, unntatt kap. 10, 14-35, 44-46 og 48-59.

Begge bøker i alminnelig strafferett er åtte år gamle, fra 2004. Fra 2004 og til i dag er det foretatt mange endringer i straffeloven. Dette har sammenheng med ny straffelov 2005 og hvor endringer og tilleggslover til ny lov har medført parallell lovgivning i straffeloven. I tillegg til lovendringer foreligger det i perioden også mange viktige prejudikater.

Jeg har i noen år arbeidet med en bok i alminnelig strafferett basert på straffeloven 2005. Men etter at Lovavdelingen i oktober 2011 meddelte meg at ikrafttreden av straffeloven 2005 måtte antas først å kunne skje i 2016 eller 2017, ansåjeg det som nødvendig at det umiddelbart ble skrevet en oppdatert lærebok basert på gammel lov.

På dette grunnlag har jeg bearbeidet og utvidet boken: Innføring i alminnelig strafferett, og da slik at boken også kan erstatte de deler av pensum i boken til Johs. Andenæs, og som i dag ikke er oppdatert.

Jeg foreslår derfor som ny kjernelitteratur:

Henry John Mæland, Norsk alminnelig strafferett, Bergen 2012.

Omfang og sidetall

Pensum i alminnelig strafferett har i dag følgende antall sider:

Henry John Mæland: Innføring i alminnelig strafferett, 3. utgave, Bergen 2004, med unntak av kap. 6.1 og 6.2, kap. 7 og kap. 8.1-8.7. Dette utgjør 170 tekstsider.

Johs. Andenæs: Alminnelig strafferett, 5. utgave ved Magnus Matningsdal og Georg Fredrik Rieber-Mohn, Oslo 2004, kap. 13-23 og 30-34. Dette utgjør 197 tekstsider.

Totalt har dagens pensum i alminnelig strafferett 170 +197 = 367 tekstsider.

Ny bok har 410 sider med innholdsfortegnelse og registre, men antall tekstsider utgjør 347.

Dette betyr at totalt antall tekstsider reduseres med 20 sider.

I Spesiell strafferett utgjør pensum totalt 212 tekstsider. Totalt utgjør faget strafferett ved pensumendring 347 – 212 = 559 tekstsider. Dette svarer til 28 sider per vekttall.

Jeg mener at dette bør vedtas.

Jeg viser for øvrig til at faget JUS 241 iht. dekanbeslutning skal gjennomgås på ny av nedsatt gruppe: Henry John Mæland, Erling Johannes Husabø og Jørn Jacobsen. Dette vil mest trolig medføre justeringer i kjernelitteratur for studieåret 2013-2014.

Henry John Mæland

Kursansvarlig

2

Tilbake til sakslsten